

Austatud lugeja!

Aastaid tagasi oli Juridical kombeks panna igale oma ajakirjanumbrile teemapealkiri, mis pidi mingil viisil kokku võtma väljaandesse koondatud artiklid. „Mingil viisil“ seepärast, et tavaliselt olid eri artiklite teemad väga erinevad, mis tegi ühisnimetaja leidmise sageli üpris raskeks.

Kui tänasel päeval tuleks leida taoline teemapealkiri, siis käesoleva numbril puhul oleks selleks võim ja selle tarvitamine. Rohkem või vähem on enamik artikleid just võimu teemaga seotud.

Uno Lõhmus kirjutab oma artiklis kuriteo matkimisest, püstitades küsimuse, kas riigivõim võib provotseerida kuritegu. Nagu autor märgib, andis ajendi sellel teemal arutlemiseks Riigikohtu 2. detsembri 2004. aasta otsus, kus põhiküsimuseks oli, kas kuriteo matkimine toimus seaduse piirides ja kas sellise toiminguga saadud tõend võib olla aluseks isiku süüdimõistmisele ja karistamisele. Artiklis uuritakse, kuidas on Riigikohtu poolt Eesti kohtutele antud juhised kooskõlas Euroopa õigusruumis tunnustatud inimõiguste praktikaga.

Värskelt Sisekaitseakadeemia lõpetanud Jaanus Kann käsitleb oma artiklis võimu kuritarvitamise kvalifitseerimise küsimusi kaitseväes. Autor analüüsib, millisel juhul saab kaitseväelast pidada ametiisikuks karistusseadustiku § 288 mõttes ning millal järgneb kaitsevälase vastutus ametialase ja millal kaitseväeteenistusalase kuriteo eest. Autor selgitab kaitseväe kui sõjaväelisel korraldatud organisatsiooni eripära ja rõhutab vajadust hinnata kaitseväe toime pandud vägivallategusid teisel alusel kui tänavakaklust.

Nele Parresti artikkel põhineb tema magistritööl ning seondub võimu vigase teostamisega haldusmenetluses. Haldusmenetluse menetlus- ja vormivigade tagajärgede hindamisel on Eestis lähtekohaks haldusmenetluse seaduse § 58. Artiklis käsitletakse selle sätte kohaldamise eelduseid ja õiguslikke tagajärgi, keskendudes eelkõige selle sätte ühele osale – „kui eelnimetatud rikkumised ei võinud mõjutada asja otsustamist“ – analüüsile.

Monika Mikiver ja Eneken Tikk peatuvad informatsioonilise enesemääramise õigusega seotud diskretsioonitsustel haldusmenetluses. Autorid möönavad, et nende plaanist näidata, et Eesti õigusruumis on selline õigus tagatud avatuse ja läbipaistvuse printsiibi realiseerimise parima näitena, kujunes lõppkokkuvõttes üpriski kriitiline artikkel vastavate seaduste koostoime probleemidest.

Teise ühisartikli autoriteks on Triin Kivisild ja Ave Hussar. Artiklis testitakse, kas vigaste pangaülekannete käsitlemisel Saksa õigusteaduses ja -praktikas väljakujunenud põhimõtteid saab kohaldada ka Eesti õiguses. Muuhulgas käsitletakse küsimust, kas pankade üldtingimustes sisalduvad reeglid selle kohta, kuna on pankadel voli ekslikult ülekantud summad saaja nõusolekuta tagasi kanda, vastavad hea usu põhimõttele.

Henn-Jüri Uibopuu artiklis võetakse vaatluse alla *ius cogens*'i normid. Normide loomisest, sisust või tagajärjest lähtudes otsib autor vastust küsimusele, kuidas on võimalik *ius cogens*'i norme kindlaks teha ja öelda, missugune rahvusvahelise õiguse norm on *ius cogens*. Vaadeldakse, milliseid rahvusvahelise õiguse norme on riikidel õigus oma suva järgi muuta ja milliseid mitte.

Head lugemist!

Katrin Prükk